

ŽIVOT NA NITKÁCH

Petra Wagenknechtová

Uvnitř celé maringotky nebylo slyšet nic jiného, než ustavičné drkotání způsobené tím, jak velká dřevěná kola najížděla na větší, či menší kamínky na cestě. Staré dřevo vrzalo a naříkalo. Nebylo už stavěné na podobné dlouhé cesty. Okna zanesená mastným prachem propouštěla jen málo světla, které se snažilo prodrat dovnitř. Z venku bylo slabě slyšet, jak si nějaký muž pohvizduje neznámou melodii do rytmu klusání koňů, jenž vůz táhly.

Ještě chvíli a praskne mi hlava. Pomyslela si zoufale Margaritta, a chytla se dřevěnými ručičkami za spánky. Znechuceně pohlédla do ušmudlaného zrcadla stojícího naproti. Kromě všudypřítomného nepořádku v něm viděla spoustu rozházených knih. Byly všude, kam se člověk podíval. Zažloutlé stránky s ohmatanými rohy, poničená nebo žádná vazba a tisíce a tisíce písmenek, která jí nedávala smysl. V rohu místnosti se na posteli válely zalátané peřiny a v nich tiše dřímala šedá kočka. Jen sem tam mrskla ocáskem, aby se zbavila dotěrné mouchy. Jak tu kočku nenáviděla. To hlavně díky ní teď vypadá tak, jak vypadá. Roztrhaná sukýnka. *Dřív na ní byly vyšité krásné květinčky.* Pousmála se Margaritta. *Teď je to jen cár špinavé zatuchlé látky.*

Margaritta odvrátila zrak od svých šatů a pohlédla zpět do zrcadla. Tentokrát si pečlivě prohlédla sebe. Světle plavé vlasy měla nedbale smotané do copu. Červená mašle na jeho konci už dávno nedělala parádu, ale spíše ostudu. Jak jí dříve ostatní děvčata její vlasy záviděla. Na slunci se leskly jako roztavené zlato. Všichni chlapci se za Margarittou otáčeli. *Teď se mi jen smějí.* Trpce odfrkla dívka a odhodila si pramínek vlasů z obličeje, aby na sebe lépe viděla. *Potřebovala bych nový lak,* vzdychla a pohládila si oprýskané tváře a čelo.

Nic z toho jí ale na sobě nevadilo tolik, jako poslední věc. Oprýskaný obličejíček, zničené a rozčuchané vlasy, potrhané šaty, ulomená nožička... to všechno by klidně ráda snášela, jen kdyby neměla na sobě ty... ty prokleté nitky. Vztekle zatáhla za provázek připevněný k její ručičce pomocí kovového očka, které bylo zavrtané do Margarittina dřevěného zápěstí. Ach jak to tenkrát bolelo, když ho tam dávali. A ona nemohla plakat, i když by tolik chtěla. Jak by také mohla? Loutky přece plakat neumí. Panenka tiše vzdychla a zavřela oči.

„Margaritto, už zase?“ ozvalo se kdesi pod ní z nižší poličky. „Kolikrát jsem ti říkal, že nesmíš vzpomínat? Ale ani doufat? To není tvůj úděl. Jen tě to pak trápí.“ Byl to Bartimeus, nejstarší loutka v maringotce a nejstarší, s jakou se kdy Margaritta setkala. Zároveň také jediná loutka, které se s ní v poslední době bavila.

Bartimeus byl velmi moudrý. Všichni ostatní si k němu chodili pro radu, když něco potřebovali. Jeho věk se odrážel i na jeho vzhledu. Ačkoliv žádná loutka vezoucí se v tomto vozu nevypadala mladě. I když třeba byla.

„Ó Bartimee, já vím. Já bych jen... tolik chtěla...“

„Co?“ zeptal se ostře Bartimeus, až se mladá panenka na svém místě přikrčila. Mužův hlas jí vždy připomínal střepy. Byl roztříštěný, nepříjemný a stejně jako střepy nebezpečný. Přes to všechno ale uklidňoval.

„Co bys chtěla? Být volná, bez nitek, bez loutkáře? Pochop už dítě – jsi loutka! Všechny ty věci, které tak nenávidíš, tě dělají tím, kým jsi. Kam bys šla? Hm? Co bys dělala? Tak vidíš... nevíš. Nevíš co se svým životem dělat teď, natož, kdybys byla volná,“ uchechl se Bartimeus a Margaritta slyšela, jak se poškrábal na holé hlavě, až to zaskřípalo.

„Jak mám vědět, co se životem dělat, když nevím, co život je?“ zašeptala pro sebe loutka a pokusila se usnout. Bartimeus však o jejích slovech přemýšlel celý den, dokud se v maringotce nesetmělo a on neupadl do neklidného spánku.

Probudili se až ráno, když se zničehonic zprudka rozevřela dvířka povozu. Dovnitř se vrhnulo takové množství zářivého světla, že loutky na chvíli jen slepě mžouraly na černou postavu přihrbenou postavu, která vešla dovnitř. Muž se s těžkým oddechováním chvíli přehraboval v jedné skříňce, dokud nenašel, co hledal. Spokojeně něco zabrumlal a vyšel zpátky ven. V ruce si z maringotky odnášel hubený štůsek modrých papírů.

„Konečně.“ „Už je to tady!“ „Já se tak těšila,“ švitořily loutky jedna přes druhou. Všichni věděli, co modré papíry znamenají. Muž je během dne rozvěsil po okolí, aby nalákal na večer co nejvíc lidí. Loutkové představení, tak zněl největší a nejtučnější nápis na listech. O zbytku textu měly panenky jen mlhavé představy vzhledem k tomu, že neuměly číst. Věděly, co potřebovaly. Modré papíry znamenají, že se večer dostanou ven. A když se budou lidem líbit, tak možná i večer příští.

Všichni se těšili, až budou zase moci na chvíli pryč z vozu. Až se jim lidé budou smát a na konci představení nadšeně tleskat. Všichni milovali publikum. Všichni, až na jednu loutku.

Margaritta seděla nasupeně na svém místě. Dříve byla stejná. Natěšená, až se předvede lidem. Cítila neustálou potřebu být obdivována, a když se jí nedostalo patřičných ovací, brala to jako ten největší neúspěch. Jak moc se změnila.

Po celý zbytek dne panoval ve voze neobvyklý rozruch. Loutky byly jako na trní. Navzájem se upravovaly, dámy se čančaly, jak jen to šlo v rámci možností. Muž, který do maringotky obvykle chodil pouze na noc přespat, přicházel mnohem častěji. Odnášel ven kulisy, barvy, velký stan, ve kterém se divadlo odehrávalo a další roztodivné věci, které potřeboval. Nakonec popadl i panenky.

Položil je na velký dřevěný stůl, jenž stál za červenou plentou v jeho stanu. Trochu je upravil, a odešel se do vesnice navečeřet.

Margaritta ležela na úplném kraji stolu, hned vedle ní byl Bartimeus, který ji po očku opatrně sledoval. Věděl, jak nemá vystoupení ráda a jak je vždy v onen den podrážděná. Přesto to zkusil vytrvale znovu: „Ehm,“ odkašlal si, aby upoutat její pozornost, „Margaritto, já vím, že jsem byl dnes na tebe přísný. Ty ale víš, že to myslím dobře,“ pokračovala stará loutka chlácholivě.

„Já vím,“ odpověděla Margaritta, ale nepodívala se na něj.

„Tak také víš, že s tím nejde nic dělat. Podívej se na mě, jsem tu nejdéle z vás všech. Kdyby něco dělat šlo, přišel bych na to.“

„A snažil ses někdy?“ zeptala se z nenadání panenka a podívala se muži pronikavě do očí, až měl pocit, že mu vidí až do srdce. „Pokusil ses s tím někdy něco udělat? Nebo jsi jen přemýšlel a zvažoval, co by udělat šlo a co ne? Víš co si myslím, Bartimee? Ty ve skutečnosti nechceš změnu, líbí se ti tvůj život, i když si na něj stěžuješ. Ale bojíš se něco s tím udělat. Bojíš se osamostatnit a tak radši necháš na loutkáři, aby vymýšlel tvůj život za tebe,“ odsekávala Margaritta.

„Ale vždyť je to přeci krásné,“ zvolal teatrálně Bartimeus a rozhodil rukama, „každý večer můžeš být někým jiným. Můžeš žít jiný příběh, potkávat jiné lidi a nemusíš pro to udělat nic, jen se nechat vést. Nemusíš se bát, že uděláš někde chybu, protože za tebe vše udělá loutkař. Kdo má podobné štěstí, že za něj mohou rozhodovat jiní?“ ukončil vítězoslavně muž.

„Jenže já si chci o svém životě rozhodovat sama. Chci dělat chyby, abych se z nich mohla příště poučit. Chci se bavit s lidmi, se kterými já budu chtít a ne vídat ty stejné loutky, jenom v jiné roli. Chci si vymyslet svůj vlastní příběh... a žít ho,“ vzdychla smutně Margaritta a znovu se od Bartimea odvrátila. Netušila, že i on měl kdysi stejné tužby. Margaritta ale měla v jednom pravdu – on se bál je uskutečnit.

Bartimeus se otočil na druhý bok a nechal panenku samotnou.

Znovu ji viděl, až když ho loutkař během představení vzal, aby s ním zahrál část hry. Ležela tam stejně jako odpoledne. Jen vypadala zoufaleji, jako kdyby z ní vyprchával veškerý život. Loutka rychle odvrátila oči, aby se na tu hromádku neštěstí dál nemusela dívat. Bartimeus netušil, že to bylo naposledy, co Margarittu viděl.

Během představení hrála její roli jiná loutka. Když loutkař po odehraném příběhu dával panenky zpět na stůl, na Margarittině místě byly jen kousky provázků, za které muž tahal. Po dívce nebylo ani stopy.

Večer, když Bartimeus ležel opět v maringotce a ukládal se ke spánku, pomyslel si jen: *Sbohem, Margaritto. Hodně štěstí.*

A maringotka se opět rozdrkotala, a odjížděla z vesnice pryč.